

Лозовський Сергій Володимирович,

Заслужений художник України, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», член Національної спілки художників України

Граненко Дарья Сергіївна,

здобувач вищої освіти ОС «магістр» Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Виразні можливості кольору у створенні живописної композиції

Ключові слова: колір, колорит, живопис, композиція, сприйняття, вплив кольору.

Художники створюють полотна живописними і пластичними засобами. Вони використовують можливості малюнка і композиції, але головним засобом виразності в живописі є колір.

Колір тісно пов'язаний з композицією, фактурою, колоритом, простором та іншими елементами художньої форми при створенні творів мистецтва, що відображають дійсність. Він характеризує ступінь віддаленості об'єкта на картині, утворює зв'язок об'єктів з навколишнім середовищем, акцентує матеріальні властивості предмета, його частин. А головне, надає художньому образу особливий емоційний лад. Саме від вибору кольору залежить настрій картини, її емоційний вплив на глядача. У творах живопису колір утворює цілісну систему – колорит. Колористична єдність твору впливає на хід його сприйняття глядачем. Колорит може бути радісним і сумним, спокійним і тривожним, загадковим і ясным.

Характер і вплив кольору визначається його розташуванням по відношенню до супутніх йому кольорів. Колір ніколи не буває самотнім, він завжди сприймається в оточенні інших. Якість і розміри колірних площин, їх

місце розташування і напрямок колірної мазки також важливі для створення враження.

В.В. Кандинський класифікує вплив кольору і виділяє два його види. Фізичний вплив кольору, при якому глядач, дивлячись на композицію, відчуває почуття задоволення, радості або роздратування. Ці почуття є нетривалими і поверхневими. Психологічний вплив кольору, поглиблення враження, коли сила фарби викликає «душевну вібрацію». Наприклад, червоний колір може викликати душевну вібрацію, подібно до тієї, яку викликає вогонь. На думку художника, деякі кольори у живописній композиції сприяють враженню чогось «нерівного і колючого, гладкого і бархатистого». Надзвичайно важливим для сприйняття живописної композиції є така властивість кольору як активність. По впливу розрізняють більш активні кольори (червоно-помаранчеві) і менш активні (фіолетово-сині). Нейтральними по впливу вважаються жовто-зелені відтінки.

За допомогою кольору у творі виділяється сюжетно-композиційний центр. Кожен новий колір може створити гармонію або зруйнувати її, «запалити» пляму іншого кольору або «погасити» її. Сусідні кольори впливають один на одного. Контрастні пари кольорів створюють кольорове і емоційне напруження, викликають драматизм. Тому передумовою вдалої композиції є чітке розташування і розподіл головних контрастів. Лише висловлюючи почуття, думки чи уявлення у створенні композиції, розглянуті можливості кольору стають елементами живописної мови.